

2016-02-02

Till: Registrator regeringskansliet
Socialdepartementet
Diarienummer: S2015/05570/FS

Synpunkter på betänkandet Ett tandvårdsstöd till alla – fler starkare patienter SOU 2015:76 (S2015/05570/FS) samt Tandvårds- och Läkemedelsverkets delredovisning Uppdraget att säkerställa tillgång till en prisjämförelsetjänst för tandvården

Sveriges Tandhygienistförening, STHF, tackar för möjligheten att inkomma med synpunkter på förslaget.

Allmänt

- STHF välkomnar betänkandet och anser att utredningen fångat situationen i svensk tandvård väl. I Sverige är munhälsan bland vuxna generellt god, samtidigt finns brister i tandvårdens system, socioekonomiska skillnader och en växande äldre befolkning som kräver speciella insatser och uppmärksamhet.
- Patientens ställning behöver alltså stärkas vad gäller information om ekonomi och tandvårdsstödet utformning, rådgivning och behandlingar.
- Samhällets munhälsomål, uppföljning och kontroll av stödets effekter samt kraven på vårdgivarna behöver samordnas och utvecklas. Tandvårdens begränsade position vid berörda myndigheter måste stärkas. Socialstyrelsen, Försäkringskassan och Tandvård- och läkemedelsförmånsverket, IVO, men även Folkhälsomyndigheten och Myndigheten för vårdanalys behöver samverka effektivare.
- Betänkandet genomsyras av medvetenhet om betydelsen av förbyggande insatser, att finna styrmodeller för att på ett väl avvägt sätt erbjuda sådana insatser är mycket angeläget. Utredningen "Effektiv vård" som nyligen presenterats tar bland annat upp primärvårdens betydelse för att effektivisera och samtidigt höja kvaliteten i vårdomhändertagandet. Att införliva den förebyggande tandvården i det övergripande folkhälsoarbetet inom primärvård och andra samhällsfunktioner genom interprofessionell samverkan ser STHF som mycket angeläget att utreda. En utvecklad samverkan skulle kunna stärka och möjliggöra en god hälsa för människor i livets olika skeden och här kan tandvården ha en nyckelroll.

Sveriges Tandhygienistförening, STHF

Postadress

c/o SRAT
Box 1419
111 84 STOCKHOLM

Besöksadress

Malmskillnadsgatan 48, 5 tr
Organisationsnummer
802008-9812

Telefon

08-442 44 60
Telefax
08-442 44 80

E-post

info@tandhygienistforening.se
Hemsida
www.tandhygienistforening.se

Bankgiro

5845-1477

- Det ökande antalet äldre och därmed ökande antalet tänder ställer stora krav på såväl hälso- och sjukvården som tandvården. Att arbeta förebyggande och hälsofrämjande för att på så sätt minska risken för utveckling av sjukdom samt bevara god munhälsa är för både individen och samhället en god investering. Här behövs forskning och utvärdering av pågående projekt samt kvalitets- och kostnadsanalys.
- STHF önskar även lyfta behovet av en utvärdering av det särskilda tandvårdsbidraget, STB, samt av uppsökande verksamhet och nödvändig tandvård/tandvård till hälso- och sjukvårdskostnad. STHF önskar i detta sammanhang en analys av behovet av stöd till individer med avancerad parodontit.
- STHF önskar uppmärksamma det tobakspreventiva arbetet som en del i folkhälsoarbetet.
Åtgärder som ökar tandvårdens möjligheter att rutinmässigt inkludera tobaksprevention och tobaksavvänjning borde inkluderas i tandvårdsstödet. Kostnaden för patienten skulle vara neutral i jämförelse med hälso- och sjukvården.
Tobakspreventiva åtgärder kan därmed nå breda grupper då tandvården möter fler friska patienter än vården i övrigt.
- STHF anser att det är av största vikt att beslut snarast tas om en obligatorisk tandhygienistutbildningen omfattande 180 högskolepoäng. Detta för att bland annat möta de komplexa behoven av förbyggande insatser som betänkandet beskriver hos socioekonomiskt utsatta individer, nysvenskar, äldre och sjuka samt för att upprätthålla en god munhälsa hos friska individer.
- Samtliga tandvårdsutbildningar måste utvecklas och stärkas inom områdena äldres munhälsa och munhälsa i ett interkulturell/psykosocialt perspektiv för att möta nya behov och situationer i tandvården.

STHFs förslag och kommentarer

Kapitel 6 – Många regelbundna besökare – men en del hamnar utanför

De socioekonomiska skillnaderna i samhället minskar inte, snarare har den rådande flyktingsituationen skapat nya utmaningar även för tandvården. Genom att skapa förutsättningar för interprofessionell samverkan stärks möjligheten att förbättra såväl mun- som allmänhälsa.

- STHF föreslår att förebyggande insatserna på populationsnivå utreds och analyseras. Dagens tandvårdsstöd utgår helt från den enskilde individens besök i tandvården. Statens roll för att ekonomiskt stödja verksamhet som når grupper och individer utanför tandvården med preventiva insatser bör utredas (arbetsplatser, universitet, SFI-undervisning, kulturella föreningar etc.) Den roll som Landstingen har idag är stor och viktig i dessa sammanhang men bättre förutsättningar för samverkan med staten och kommunerna skulle öppna nya arenor för förebyggande insatser. Privata tandvårdsföretag skulle i ett system där statligt tandvårdsstöd kunde utgå för populationsinsatser bli en viktig aktör.

Kapitel 7 – Hur har innehållet i tandvården förändrats efter reformen?

Kapitel 8 – Stödets effekt på patientkostnader och priser m.m.

Förbyggande insatser har endast i begränsad omfattning stimulerats ekonomiskt i tandvårdsstödet. När det ekonomiska utrymmet har stärks och nya åtgärder har tillkommit som ersättningsberättigande är det de reparativa åtgärderna som har utökats. Munhälsan har dock förbättrats under perioden från 2009, hur stort sambandet är med tandvårdsstödet utformning är däremot osäkert. Ett system för att nå de individer som har störst behov av stöd och förebyggande insatser är av största vikt, samtidigt som friska individer inte ska behandlas inom tandvårdsstödet ”i onödan”.

- STHF föreslår att ATB ska kunna sparas under tre år, något som en förbättrad tandhälsa talar för. Samtidigt stimuleras till en väl avvägd riskbedömning och därtill relevanta revisionsintervaller. En förlängning skulle ge sällanbesökaren ett incitament att besöka tandvården för undersökning/förebyggande åtgärder. Undantagna från möjligheten att spara ATB i tre år bör gruppen över 65 år vara då man generellt kan se ett behov av tätare regelbundna besök för individer i denna grupp.

Kapitel 9 – Kostnader för tandvårdsstödet efter reformen

De avsatta medlen för tandvårdsstödet har inte nyttjats, samtidigt har munhälsan förbättrats. För att effektivt nyttja tandvårdsstödet till en fortsatt förbättring och en mer jämlik munhälsa bör den förbyggande verksamheten stärkas genom utveckling av samhällets styrmedel och myndigheternas roll. För äldre personer behövs ett mer heltäckande stöd.

- STHF föreslår att personer 85+ per automatik ska få tillgång till Nödvändig tandvård till Hälso- och sjukvårdstaxa.

Kapitel 10 – Patienten i tandvården

Kapitel 11 – Styrning och samverkan

Att tandvårdens patienter har stort förtroende för branschen är värdefullt och viktigt att upprätthålla och ta tillvara. Tandvårdsreformen har inte stärkt patientens ställning och behovet av en relevant jämförelsetjänst är stor. Pris- och kvalitetsjämförelser är komplicerade på grund av bristen på goda kvalitetsuppföljningssystem. Trots svårigheter är det mycket angeläget att börja redovisa befintliga kvalitetsmått och efterhand bygga på när underlaget blir bättre. Att använda tjänsten 1177 är bra och ger en ingång till en helhetsbild för patient/kund. God sökbarhet samt kontinuerlig påfyllnad av relevanta uppgifter är viktiga framgångsfaktorer. Tandvårdens aktörer har här själva ett betydande ansvar.

- STHF efterlyser ett samlat nationellt ansvar för tandvårdsfrågor, information, klagomålshantering, uppföljning, tandvårdsstöden och det övergripande planeringsansvaret för tandvården.

STHFs synpunkter på utredningens förslag

Kapitel 14 – Mål och måluppföljning för tandvårdsstödet

STHF stöder förslagen under 14.3, 14.4.1 samt 14.4.2

Kapitel 15 – Fler och starkare tandvårdspatienter

Under befintlig myndighetsstruktur stöder STHF framlagda förslag 15.2 t.o.m. 15.3.6

Kapitel 16 – Ett mer träffsäkert tandvårdsstöd

- STHF stöder förslaget under 16.3 men efterlyser en bredare analys där ett mer övergripande munhälsoperspektiv och planeringsansvar inkluderas. Det är av stor vikt att högkostnadsskyddet inte utvidgas utan endast värdesäkras samt att ytterligare reparativa åtgärder inte tillförs. Eventuella outnyttjade resurser eller minskade kostnader inom stödet bör reserveras till hälsofrämjande och förebyggande åtgärder för äldre och socioekonomiskt utsatta.
- STHF stöder förslaget under 16.4.1 att personer mellan 64 och 75 också ska få det högre allmänna tandvårdsbidraget.
- STHF stöder förslaget 16.4.3 att ATB justeras till de nivåer som gällde vid reformens införande

Kapitel 17 – Åtgärder för att motverka felaktiga utbetalningar av tandvårdsstödet

- STHF stöder förslagen under 17.2 t.o.m. 17.6 Vikten av att förhindra felaktigt utnyttjande av tandvårdsstödet kan inte nog poängteras, kontroll, uppföljning och sanktioner behövs för att komma tillrätta med oseriösa vårdgivare.

Kapitel 18 – Vägen till bättre mun- och tandhälsa och en mer hälsofrämjande tandvård

- STHF stöder förslaget under 18.2.1 om att Socialstyrelsen ges i uppdrag att leda arbetet med att interprofessionellt (hälso-sjuk och tandvård) ta fram förslag på mål och åtgärder för samverkan i syfte att stärka hälsan. STHF önskar i sammanhanget uppmärksamma behovet av en förstärkt roll för tandvården inom Socialstyrelsen.
- STHF stöder förslaget under 18.2.2 att Folkhälsomyndigheten ges i uppdrag att ta fram underlag för kunskapsläget gällande bestämningsfaktorer för munhälsa. STHF önskar betona vikten av att involvera tandvårdens och sjukvårdens professioner i arbetet. STHF delar synen på behovet av att hitta metoder och modeller som på ett kostnadseffektivt sätt bevarar och stärker hälsa utifrån olika förutsättningar och perspektiv även utanför den traditionella tandvården.

Kapitel 19 – Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

STHF stöder förslaget

Kapitel 20 - Kostnadsberäkningar och andra konsekvensanalyser

STHF har inte möjlighet att bedöma om brister finns i utredningens beräkningar och analyser.

För Sveriges Tandhygienistförening

Yvonne Nyblom
Ordförande